

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มี **วัตถุประสงค์เพื่อ** สำรวจความต้องการจำเป็นในการพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนทรัพย์ทวี ตามแนวทางพระราชดำริส เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา พัฒนารูปแบบการเสริมสร้างวินัยในตนเอง เปรียบเทียบผลการใช้รูปแบบการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียน 3 ด้าน คือ การแสดงความเคารพ ความรับผิดชอบ และการจัดระเบียบแถว เปรียบเทียบความพึงพอใจของนักเรียน ครู ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน **กลุ่มผู้ให้ข้อมูล** ประกอบด้วย นักเรียน ครู ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนทรัพย์ทวี จำนวน 219 คน

วิธีดำเนินการ คือ การสำรวจความต้องการจำเป็น ในการพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างวินัยในตนเอง ตามแนวทางพระราชดำริส เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา จากนั้นได้ดำเนินการพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างวินัยในตนเอง ปรากฏว่า ได้โครงสร้างรูปแบบที่มีองค์ประกอบสำคัญ 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 ความตระหนัก ขั้นตอนที่ 2 การบริหารจัดการ ขั้นตอนที่ 3 การลงมือปฏิบัติ และขั้นตอนที่ 4 การประเมินผล ตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ผลการตรวจสอบพบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด นำรูปแบบที่พัฒนาแล้วมาใช้นักเรียนและครูโรงเรียนทรัพย์ทวี ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของปีการศึกษา 2560 และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 - ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของปีการศึกษา 2561 ซึ่งเป็นนักเรียนกลุ่มเดียวกัน เป็นเวลา 2 ปี ดำเนินการตรวจสอบผลการใช้รูปแบบการเสริมสร้างวินัยในตนเอง ตามแนวทางพระราชดำริส เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา ปีละ 1 ครั้ง โดยใช้เครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเช่นเดียวกันทั้ง 2 ครั้ง แล้วนำผลมาวิเคราะห์เปรียบเทียบหาค่าความแตกต่าง โดยการทดสอบที (t-Test) แบบไม่อิสระ **แบบวิจัย** ที่ใช้ คือ แบบกลุ่มเดียววัดก่อนและวัดหลัง เนื่องจากต้องการให้ครูและนักเรียนทุกคน ได้รับการพัฒนาด้วยการปฏิบัติตามรูปแบบการเสริมสร้างวินัยในตนเอง ตามแนวทางพระราชดำริส เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นชนิดมาตราประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 8 ฉบับ ประกอบด้วย ฉบับที่ 1 แบบสำรวจความต้องการจำเป็นของนักเรียน จำนวน 7 ข้อ ฉบับที่ 2 แบบสำรวจความต้องการจำเป็นของผู้ปกครอง จำนวน 10 ข้อ ฉบับที่ 3 แบบสำรวจความต้องการจำเป็นของครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 10 ข้อ ฉบับที่ 4 แบบสังเกตพฤติกรรมการณ์วินัยของนักเรียน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการแสดงความเคารพ ด้านความรับผิดชอบ และด้านการจัดระเบียบแถว

จำนวน 48 ข้อ ฉบับที่ 5 แบบสอบถามความพึงพอใจของครู 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความตระหนักด้านการบริหารจัดการ ด้านการลงมือปฏิบัติ และด้านการประเมินผล จำนวน 28 ข้อ ฉบับที่ 6 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน จำนวน 15 ข้อ ฉบับที่ 7 แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้ปกครอง จำนวน 13 ข้อ ฉบับที่ 8 แบบสอบถามความพึงพอใจของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 10 ข้อ รวมทั้งสิ้น จำนวน 141 ข้อ **เก็บรวบรวมข้อมูล** โดยผู้วิจัย แบ่งออกเป็น 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสำรวจความต้องการจำเป็นก่อนการพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างวินัยในตนเอง ระยะที่ 2 เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสังเกต แบบสอบถาม การใช้รูปแบบการเสริมสร้างวินัยในตนเอง หลังจากใช้รูปแบบการเสริมสร้างวินัยในตนเองแล้ว ในปีการศึกษา 2560 และระยะที่ 3 เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสังเกต แบบสอบถาม หลังจากใช้รูปแบบการเสริมสร้างวินัยในตนเองแล้ว ในปีการศึกษา 2561 การเก็บรวบรวมข้อมูลผลการใช้รูปแบบการเสริมสร้างวินัยในตนเอง ทั้งในระยะที่ 2 และ 3 ใช้เครื่องมือและวิธีการเดียวกัน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย สถิติพื้นฐาน ได้แก่ การหาค่าร้อยละ (%) การหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) สถิติทดสอบความแตกต่าง ใช้การทดสอบที (t-Test) แบบไม่อิสระ หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน สถิติที่ใช้หาค่าคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ หาค่าความตรงตามสูตร IOC และหาค่าความเที่ยงตามสูตร แอลฟา (α) ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการสำรวจความต้องการจำเป็น สำหรับการพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างวินัย

ในตนเองของนักเรียนโรงเรียนทรัพย์ทวี ตามแนวทางพระราชดำรัส เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา สรุปได้ดังนี้

ผลการสำรวจความต้องการจำเป็นโดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายการ พบว่า ความต้องการจำเป็นตามความคิดเห็นของครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ความต้องการจำเป็นตามความคิดเห็นของผู้ปกครอง ส่วนความต้องการจำเป็นตามความคิดเห็นของนักเรียน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ซึ่งทุกรายการผ่านเกณฑ์การสำรวจและผลการสำรวจ พบว่า ต้องการพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียน ตามแนวทางพระราชดำรัส เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา

2. ผลการพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนทรัพย์ทวี ตามแนวทางพระราชดำรัส เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา สรุปได้ดังนี้

ผลการพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียน ตามแนวทางพระราชดำริส เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา ปรากฏว่า ในรูปแบบมีองค์ประกอบสำคัญ 3 ขั้นตอน ที่มีความเชื่อมโยงและสัมพันธ์กัน เริ่มต้นจาก 1) ความตระหนัก 2) การบริหารจัดการ 3) การลงมือปฏิบัติ และ 4) การประเมินผล โดยใช้หลักการมีส่วนร่วมทุกขั้นตอน ได้รูปแบบการดำเนินงานที่สอดคล้องและต่อเนื่องกันเป็นวัฏจักร และส่งผลร่วมกันต่อการพัฒนาวินัยของนักเรียนโรงเรียนทรัพย์ทวีทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการแสดงความเคารพ ด้านความรับผิดชอบ และด้านการจัดระเบียบแถว ซึ่งได้รับการตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโครงสร้างรูปแบบการเสริมสร้างวินัยในตนเองจากผู้ทรงคุณวุฒิ ผลการตรวจสอบ โดยภาพรวม พบว่า ความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายการ พบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดของความเหมาะสมและความเป็นไปได้ คือ รูปแบบย่อมีความเชื่อมโยงต่อเนื่อง และรูปแบบสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดทั้งความเหมาะสมและความเป็นไปได้ คือ รูปแบบมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

3. ผลการเปรียบเทียบการใช้รูปแบบการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนทรัพย์ทวี ตามแนวทางพระราชดำริส เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา ด้านการแสดงความเคารพ ด้านความรับผิดชอบ และด้านการจัดระเบียบแถว

3.1 ผลการเปรียบเทียบ ด้านการแสดงความเคารพ

ผลการประเมินครั้งที่ 1 โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายการ พบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ไหว้พระ ผู้ที่เคารพ บุคคลทั่วไปถูกต้องตามวัฒนธรรมไทย รองลงมา คือ ไหว้ครูและกล่าว “สวัสดีค่ะ/ครับ” เมื่อเจอครูนอกบริเวณโรงเรียน ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ เชื้อพึงและปฏิบัติตามคำสั่งสอนของครู

ผลการประเมินครั้งที่ 2 โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายการ พบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เมื่อเข้า/ออกห้องเรียนไหว้และกล่าวขออนุญาตครู รองลงมา คือ เมื่อรับของจากผู้ใหญ่ไหว้พร้อมกล่าว “ขอบคุณค่ะ/ครับ” ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ พูดยาสุภาพกับครู พ่อแม่ ญาติผู้ใหญ่

ผลการเปรียบเทียบ พบว่า ด้านการแสดงความเคารพ หลังการใช้รูปแบบครั้งที่ 2 มีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.2 ผลการเปรียบเทียบ ด้านความรับผิดชอบ

ผลการประเมินครั้งที่ 1 โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายการ พบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด มี 2 รายการ คือ ส่งการบ้านตามเวลาที่กำหนด ดูแลและ

ช่วยกันรักษาความสะอาดของโรงเรียน ชั้นเรียน รองลงมา คือ รับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ไม่เคยขาดเรียนยกเว้นกรณีเจ็บป่วย

ผลการประเมินครั้งที่ 2 โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายการ พบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ไม่เคยมาโรงเรียนสาย ได้เข้าร่วมกิจกรรมหน้าเสาธง รองลงมา คือ เข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนทุกครั้ง ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ช่วยทำงานบ้าน เช่น กวาดบ้าน ถูบ้าน ล้างจาน ฯลฯ

ผลการเปรียบเทียบ พบว่า ด้านความรับผิดชอบ หลังการใช้รูปแบบครั้งที่ 2 มีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.3 ผลการเปรียบเทียบ ด้านการจัดระเบียบแถว

ผลการประเมินครั้งที่ 1 โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายการ พบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เดินแถวกลับบ้านเป็นระเบียบเรียบร้อย รองลงมื่อ คือ เดินแถวเป็นระเบียบเรียบร้อยไปรับประทานอาหารกลางวัน ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ไม่พูดคุย หยอกล้อ ขณะเข้าแถว

ผลการประเมินครั้งที่ 2 โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายการ พบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เดินแถวเป็นระเบียบเรียบร้อยไปรับประทานอาหารกลางวัน รองลงมา คือ ส่งงานครูต่อแถวตามลำดับก่อนหลัง ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ไม่พูดคุย หยอกล้อ ขณะเข้าแถว

ผลการเปรียบเทียบ พบว่า ด้านการจัดระเบียบแถว หลังการใช้รูปแบบครั้งที่ 2 มีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของครู นักเรียน ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามลำดับดังนี้

ผลการเปรียบเทียบ ความพึงพอใจของครูใน 4 องค์ประกอบ ดังนี้

ผลการเปรียบเทียบ ความพึงพอใจของครู ด้านความตระหนัก

ผลการประเมินครั้งที่ 1 โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายการ พบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดมี 2 รายการ คือ การกำหนดเป้าประสงค์สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของครู และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ร่วมทบทวนการดำเนินงานในรูปแบบ PLC รองลงมา คือ การให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความสำคัญของวินัยแก่ผู้เกี่ยวข้อง ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การวางแผนแนวทางแก้ปัญหาครอบคลุมทั้งระดับโรงเรียน เครือข่าย

ผลการประเมินครั้งที่ 2 โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายการ พบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การกำหนดเป้าประสงค์สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของครู รองลงมา คือ การให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความสำคัญของวินัยแก่ผู้เกี่ยวข้อง ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การกำหนดปัญหาวินัยนักเรียนด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย

ผลการเปรียบเทียบพบว่า ความพึงพอใจของครูด้านความตระหนัก หลังการใช้รูปแบบครั้งที่ 2 มีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการเปรียบเทียบ ความพึงพอใจของครู ด้านการบริหารจัดการ

ผลการประเมินครั้งที่ 1 โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายการ พบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การกำหนดรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่ผู้เรียนเป็นสำคัญ รองลงมา คือ การกำหนดโครงการ/กิจกรรมระยะเวลาในการดำเนินการ ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การจัดเตรียมสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเสริมสร้างวินัยในตนเอง

ผลการประเมินครั้งที่ 2 โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายการ พบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด มี 2 รายการ คือ การกำหนดรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่ผู้เรียนเป็นสำคัญ และการชี้แจงนักเรียนเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน และการทำโครงการ รองลงมา มี 2 รายการ คือ การพัฒนาบุคลากรผู้รับผิดชอบก่อนมอบหมายงานให้ปฏิบัติ และการกำหนดโครงการ/กิจกรรม ระยะเวลาในการดำเนินการ ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การจัดเตรียมสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเสริมสร้างวินัยในตนเอง

ผลการเปรียบเทียบ พบว่า ความพึงพอใจของครู ด้านการบริหารจัดการ หลังการใช้รูปแบบครั้งที่ 2 พบว่า มีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการเปรียบเทียบ ความพึงพอใจของครู ด้านการลงมือปฏิบัติ

ผลการประเมินครั้งที่ 1 โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายการ พบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การสอนวินัยโดยบูรณาการเข้ากับการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ รองลงมา คือ บรรยากาศของความรักความอบอุ่น ดูแลช่วยเหลือด้วยกัลยาณมิตร ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด มี 3 รายการ คือ การจัดการเรียนการสอนแบบซิปปา (CIPPA MODEL) การทบทวนพูดคุยเรื่องเมื่อจบแต่ละกิจกรรมย่อยในรูปแบบ AAR (After Action Review) และการนิเทศติดตามการดำเนินงาน

ผลการประเมินครั้งที่ 2 โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายการ พบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดโครงการ/กิจกรรมตามหลักไตรสิกขา รองลงมา คือ การสอนวินัยโดยบูรณาการเข้ากับการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การทบทวนพูดคุยเรื่องเมื่อจบแต่ละกิจกรรมย่อยในรูปแบบ AAR (After Action Review)

ผลการเปรียบเทียบ พบว่า ความพึงพอใจของครู ด้านการบริหารจัดการ หลังการใช้รูปแบบครั้งที่ 2 มีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการเปรียบเทียบ ความพึงพอใจของครู ด้านการประเมินผล

ผลการประเมินครั้งที่ 1 โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายการ พบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด มี 4 รายการ คือ การประเมินผลหลังการใช้รูปแบบ การประเมินผลระดับโครงการ/กิจกรรม การประเมินผลภาพรวมของโรงเรียน และการสรุปผลการดำเนินงานประจำปีและรายงานผลแก่ผู้เกี่ยวข้อง รองลงมา คือ การนำข้อมูลย้อนกลับมาปรับปรุงการดำเนินงานให้เหมาะสมยิ่งขึ้น ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด มี 2 รายการ คือ การประเมินผลก่อนการใช้รูปแบบ และการประเมินผลระหว่างการใช้รูปแบบ มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน

ผลการประเมินครั้งที่ 2 โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายการ พบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การสรุปผลการดำเนินงานประจำปีและรายงานผลแก่ผู้เกี่ยวข้อง รองลงมา คือ การประเมินผลหลังการใช้รูปแบบ ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การประเมินผลภาพรวมของโรงเรียน

ผลการเปรียบเทียบ พบว่า ความพึงพอใจของครู ด้านการประเมินผล หลังการใช้รูปแบบครั้งที่ 2 มีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของครูในการใช้รูปแบบ

สรุปผลการประเมินครั้งที่ 1 โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายการ พบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การบริหารจัดการ รองลงมา คือ ความตระหนัก ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การประเมินผล

สรุปผลการประเมินครั้งที่ 2 โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายการ พบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด มี 2 รายการ คือ ความตระหนัก และการลงมือปฏิบัติ รองลงมา คือ การบริหารจัดการ ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การประเมินผล

สรุปผลการเปรียบเทียบ ความพึงพอใจของครู หลังการใช้รูปแบบครั้งที่ 2 มีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการเปรียบเทียบ ความพึงพอใจของนักเรียน

ผลการประเมินครั้งที่ 1 โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายการ พบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การได้รับคำแนะนำช่วยเหลือ ดูแลใกล้ชิดจากครู รองลงมา คือ พฤติกรรมที่พึงประสงค์ของนักเรียนเพิ่มขึ้น ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การจัดโครงการ/กิจกรรมตามหลักไตรสิกขา

ผลการประเมินครั้งที่ 2 โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายการพบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การได้รับคำแนะนำช่วยเหลือดูแลใกล้ชิดจากครู รองลงมา คือ การซื้อของต่อแถวเรียงตามลำดับก่อนหลัง ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การจัดโครงการ/กิจกรรมตามหลักไตรสิกขา

ผลการเปรียบเทียบ พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียน หลังการใช้รูปแบบครั้งที่ 2 มีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการเปรียบเทียบ ความพึงพอใจของผู้ปกครอง

ผลการประเมินครั้งที่ 1 โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายการพบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ บุตรหลานเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนทุกครั้ง รองลงมา คือ การประชุมชี้แจงแนวทางการเสริมสร้างวินัยของโรงเรียน ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือบุตรหลานเอาใจใส่รับผิดชอบในการเรียน

ผลการประเมินครั้งที่ 2 โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายการพบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ บุตรหลานตื่นเช้ามาทันโรงเรียนเช้า รองลงมา คือ บุตรหลานไหว้ก่อนมาโรงเรียนและกลับจากโรงเรียน ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การประชุมชี้แจงแนวทางการเสริมสร้างวินัยของโรงเรียน

ผลการเปรียบเทียบ พบว่า ความพึงพอใจของผู้ปกครอง หลังการใช้รูปแบบครั้งที่ 2 มีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการเปรียบเทียบ ความพึงพอใจของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผลการประเมินครั้งที่ 1 โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายการพบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด มี 2 รายการ คือ การนำผลมาใช้ในการปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงาน การเสริมสร้างวินัย การดำเนินงานการเสริมสร้างวินัยนักเรียนมีประสิทธิภาพ รองลงมา คือ ระบบการนิเทศติดตามการดำเนินงาน การเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียน ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ นักเรียนแสดงความเคารพต่อผู้อื่นได้ถูกต้องเหมาะสมตามวัฒนธรรมไทย

ผลการประเมินครั้งที่ 2 โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายการพบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การมีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินงานการเสริมสร้างวินัยนักเรียน ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด มี 3 รายการ คือ นักเรียนแสดงความเคารพต่อผู้อื่นถูกต้องเหมาะสมตามวัฒนธรรมไทย นักเรียนมีความรับผิดชอบในการเรียน และระบบการนิเทศติดตามการดำเนินงานการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียน

ผลการเปรียบเทียบ พบว่า ความพึงพอใจของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หลังการใช้รูปแบบครั้งที่ 2 มีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การอภิปรายผล

การวิจัย การพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียน โรงเรียนทรัพย์ทวี ตามแนวทางพระราชดำรัส เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา ครั้งนี้ มีข้อค้นพบและประเด็นในการอภิปราย ตามลำดับ ดังนี้

1. จากผลการวิจัยที่พบว่า การสำรวจความต้องการจำเป็น ในการพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนทรัพย์ทวี ตามแนวทางพระราชดำรัส เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก และผ่านเกณฑ์การสำรวจทุกรายการ ผลการสำรวจพบว่า นักเรียน ผู้ปกครอง ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนารูปแบบ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ นพรัตน์ ชัยเรือง (2559 : 159-169) ได้วิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาวินัยนักเรียน : กรณีศึกษาโรงเรียนดีประจำตำบลจังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ความต้องการและความจำเป็นในการพัฒนาวินัยนักเรียนอยู่ในระดับมาก โดยครู นักเรียน ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษา มีความปรารถนา ร่วมกันในการพัฒนาวินัยนักเรียน และพร้อมกำหนด ทิศทางการดำเนินการพัฒนาวินัยนักเรียน และยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ เบญญาภา หลวงราช (2560 : 127-129) ได้วิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า แนวทางการพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียน พ่อแม่ต้องให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนในการร่วมกันพัฒนาวินัยในตนเอง นักเรียนต้องตระหนัก และเห็นความสำคัญในการพัฒนาวินัยในตนเอง

ทั้งนี้จากการที่ นักเรียน ผู้ปกครอง ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียน โรงเรียนทรัพย์ทวี ตามแนวทางพระราชดำรัส เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา อยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะนักเรียน ผู้ปกครอง ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ร่วมกันศึกษาสภาพความมีวินัยของนักเรียน พบว่า นักเรียนยังขาดความมีวินัยในตนเองอยู่มาก ทั้งด้านการแสดงความเคารพ ความรับผิดชอบ และการจัดระเบียบแถว ด้วยความความตระหนักและเห็นความสำคัญของการมีวินัย ตลอดจนประโยชน์ของการมีวินัย จึงร่วมกันหาแนวทางในแก้ไขปัญหา การกำหนดวินัยเป้าหมาย พฤติกรรมที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์ร่วมกัน ซึ่งสามารถสรุปแนวทางที่ต้องการให้โรงเรียนดำเนินการเพื่อเสริมสร้างวินัยของ

นักเรียน ได้แก่ กิจกรรมตามหลักไตรสิกขาที่สอดแทรกในกิจวัตรประจำวัน โครงการนักเรียน การบูรณาการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ภายใต้บรรยากาศที่อบอุ่น และครูเป็นแบบอย่างที่ดี สอดคล้องกับรายงานการประชุมผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนทรัพย์ทวี(2560 : 57) ที่บันทึกว่าโรงเรียนควรมีแนวทาง วิธีการ หรือกิจกรรม ที่เสริมสร้างและพัฒนาวินัยในตนเองของนักเรียนที่ชัดเจนและต่อเนื่อง ดังนั้นเพื่อให้ นักเรียนมีวินัยในตนเองจึงจำเป็นต้องพัฒนารูปแบบ เพื่อเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียนด้วยการบริหารจัดการที่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม

2. จากผลการวิจัยการพัฒนารูปแบบที่พบว่า ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ของ
รูปแบบการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนทรัพย์ทวี ตามแนวทางพระราชดำริส เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา ในประเด็น ชื่อของรูปแบบ โครงสร้าง องค์ประกอบ ความเชื่อมโยงต่อเนื่องของรูปแบบย่อย ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เนื้อหา ภาษาที่ใช้ มีความกระชับรัดกุม การนำไปปฏิบัติได้จริง และประโยชน์ในการนำไปใช้ ในภาพรวมมีความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก และมีความความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับ Keeves (1988 : 560) ที่กล่าวถึงคุณลักษณะของรูปแบบที่ดีว่า ควรประกอบด้วยความสัมพันธ์อย่างมีโครงสร้าง (Structure Relationship) มากกว่าความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกันแบบทั่วไป (Associative Relationship) ควรใช้เป็นแนวทางในการพยากรณ์ผลที่จะเกิดขึ้นสามารถตรวจสอบได้โดยการสังเกต ทดสอบรูปแบบพื้นฐานจากข้อมูลเชิงประจักษ์ นำมาใช้อภิปรายปรากฏการณ์ได้ โดยต้องระบุหรือชี้ให้เห็นถึงกลไกเชิงเหตุผลของเรื่องที่ศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับกองวิจัยทางการศึกษา (2545 : 99-106) ที่ได้กล่าวถึงรูปแบบในการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียนว่า โรงเรียนจะต้องกำหนดนโยบายการพัฒนาด้านวินัยในตนเองของนักเรียนให้ชัดเจน การประชุมชี้แจงสร้างความเข้าใจ วัตถุประสงค์ ความสำคัญ และประโยชน์ของการพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียน นักเรียนทุกคนปฏิบัติร่วมกัน รวมถึงการกำหนดกิจกรรมการพัฒนาด้านวินัยที่มีความหลากหลายอย่างเป็นระบบ ต่อเนื่อง และทั่วถึงนักเรียนทุกคน การแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบ นิเทศติดตาม ประเมินผลในหลายรูปแบบ และสรุปผล และสอดคล้องกับ บุญชม ศรีสะอาด (2560 : 104-106) ที่กล่าวถึง การสร้างหรือการพัฒนารูปแบบว่า เป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยต้องศึกษาค้นคว้า ทฤษฎี และแนวความคิดรูปแบบที่มีผู้พัฒนาไว้แล้วในเรื่องเดียวกันหรือเรื่องอื่น ๆ และผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องการวิเคราะห์สภาพสถานการณ์ต่าง ๆ จะช่วยให้สามารถกำหนดองค์ประกอบภายในรูปแบบ รวมทั้งลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบนั้น และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิพนธ์ หลักทรัพย์ (2558 : 260-266) ได้วิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโดยใช้หลักไตรสิกขา ในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พบว่า การสร้างรูปแบบเป็นกระบวนการที่มีความเชื่อมโยงกันมี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ วัตถุประสงค์ หลักการ ระบบ และกลไกวิธีดำเนินการ แนวการประเมิน และเงื่อนไขความสำเร็จ

ทั้งนี้ ผลจากการตรวจสอบรูปแบบการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนทรัพย์ทวี ตามแนวทางพระราชดำรัส เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา ของผู้ทรงคุณวุฒิเป็นเช่นนี้ น่าจะเป็นผลมาจากผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนารูปแบบตามแนวทางพระราชดำรัส เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา เข้าใจปัญหา โดยการศึกษารวบรวม วิเคราะห์ข้อมูล และปัจจัยที่ส่งผลต่อการเกิดปัญหาวินัย ทั้งของตัวนักเรียนเอง ครู ผู้ปกครอง และชุมชน เพื่อเข้าใจถึงสาเหตุของปัญหาอย่างแท้จริง และเข้าใจปัญหาโดยผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษา แนวคิดเกี่ยวกับแนวทางการเสริมสร้างวินัย และผลการวิจัยต่าง ๆ ความเป็นไปได้ในการนำมาประยุกต์ใช้ จากการศึกษาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงกำหนดแนวทาง วิธีการ กิจกรรม ทำให้ได้รูปแบบที่มีองค์ประกอบของโครงสร้าง 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ความตระหนัก 2) การบริหารจัดการ 3) การลงมือปฏิบัติ 4) การประเมินผล ที่มีความสัมพันธ์ เชื่อมโยง และเกี่ยวเนื่องซึ่งกันและกัน ที่จะส่งผลต่อการพัฒนาวินัยนักเรียนให้เป็นรูปธรรมและยั่งยืน สอดคล้องกับ นุชรินทร์ ประสิทธิศิลป์ชัย (2560 : <https://sites.google.com/a/esdc.go.th/nutch/project-updates>) ที่กล่าวว่า แนวทางพระราชดำรัส เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา ในการพัฒนาสถานศึกษาว่า เป็นกระบวนการที่น้อมนำหลักคิดตามแนวพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 ร่วมกับหลักการทางพุทธศาสนา หลักการของการบริหารในการพัฒนาสถานศึกษาให้มีความยั่งยืนโดยมีเป้าหมายอยู่ที่คุณภาพของผู้เรียน

3. จากผลการวิจัย การใช้รูปแบบการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียน โรงเรียนทรัพย์ทวี ตามแนวทางพระราชดำรัส เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา ด้านวินัย 3 ด้าน คือ ด้านการแสดงความเคารพ ด้านความรับผิดชอบ และด้านการจัดระเบียบแถว

ผลการวิจัยที่พบว่า การมีวินัยของนักเรียน ด้านการแสดงความเคารพ ด้านความรับผิดชอบ และด้านการจัดระเบียบแถว หลังจากการใช้รูปแบบแล้ว มีพัฒนาการสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกด้าน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อ 1 - 3 หลังจากการใช้รูปแบบการเสริมสร้างวินัยในตนเองมาแล้ว 2 ปีการศึกษา ประสิทธิผลของการใช้รูปแบบการเสริมสร้างวินัยในตนเองในปีการศึกษา 2561 สูงกว่าประสิทธิผลของการใช้รูปแบบ ในปีการศึกษา 2560 อภิปรายแต่ละด้านได้ดังนี้

3.1 ด้านการแสดงความเคารพ

ผลการเปรียบเทียบหลังการใช้รูปแบบครั้งที่ 1 และหลังการใช้รูปแบบครั้งที่ 2 พบว่า มีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายการ พบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ไหว้พ่อแม่ ก่อนมาโรงเรียนและกลับบ้าน ไหว้ครูและกล่าว “สวัสดีค่ะ/ครับ”

เมื่อเจอรุ่นนอกบริเวณโรงเรียน ไหว้ครูพร้อมกล่าวสวัสดิ์ค่ะ/ครับ ทั้งเวลามาและเวลากลับ เมื่อรับของจากผู้ใหญ่ ไหว้พร้อมกล่าว “ขอบคุณค่ะ/ครับ” ไหว้ผู้ที่เคารพด้วยการประนมมือค้อมศีรษะลง หวีแม่มีจรรยาบรรณ จุก ไหว้พระ ผู้ที่เคารพ บุคคลทั่วไปได้ถูกต้องตามวัฒนธรรมไทย นั่งสมาธิ ทำจิตใจให้สงบก่อนเข้าเรียน เมื่อเข้า/ออกห้องเรียนไหว้และกล่าวขออนุญาตครู การแสดงความเคารพของนักเรียนเป็นพฤติกรรมที่แสดงออกต่อครู พ่อแม่ ผู้ปกครอง ผู้ใหญ่ และบุคคลรอบข้าง จึงเป็นหน้าที่ของครู พ่อแม่ ผู้ปกครองที่จะต้องร่วมมืออบรมสั่งสอนเสริมสร้างให้นักเรียนได้แสดงความเคารพที่ถูกต้องและเหมาะสม สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สิริกร สีนสม (2558 : 83-85) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีวินัยของนักเรียน คือ การปฏิบัติตนของครู ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ผู้ปกครอง และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ณัฐวุฒิ บุรีแสง และเพลินพิศ ธรรมรัตน์ (2556 : 17-26) ได้วิจัยเรื่อง การวิจัยเชิงปฏิบัติการพัฒนานิสัยนักเรียน โรงเรียนบ้านกุดจาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 พบว่า การใช้แนวทางในการพัฒนานิสัยนักเรียน 2 แนวทาง คือ 1) การจัดกิจกรรมพัฒนานิสัยนักเรียนประกอบด้วย 4 กิจกรรม คือ การเยี่ยมบ้านนักเรียน กิจกรรมอบรมนักเรียนหน้าเสาธง กิจกรรมการยื่นรับ-ส่งนักเรียน กิจกรรมโฮมรูม 2) การนิเทศภายใน ทำให้การพัฒนานิสัยนักเรียนด้านการทำความเคารพ ได้แก่ การไม่แสดงความเคารพครู ผู้ปกครอง ผู้มาเยี่ยมโรงเรียน มีพฤติกรรมดีขึ้นมาก และนักเรียนเห็นความสำคัญของการทำความเคารพ และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ประสิทธิ์ ทองภู และคณะ (2557 : 146-148) ได้ศึกษาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียน โรงเรียนบ้านฝือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 พบว่า การเสริมสร้างวินัยนักเรียนโดยใช้กิจกรรมการอบรมคุณธรรม กิจกรรมนักเรียนต้นแบบ มีผลทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมด้านการทำความเคารพดีขึ้น

ทั้งนี้ จากการที่นักเรียนมีวินัยในตนเองด้านการแสดงความเคารพดีขึ้น อาจเป็นเพราะนักเรียนได้เรียนรู้และเข้าใจถึงความสำคัญของการแสดงความเคารพที่ถูกต้องและเหมาะสมจากการสอนของครูที่สอนโดยตรง และสอดคล้องกับเรื่องการแสดงความเคารพทั้งความรู้และการปฏิบัติจริงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขา คือ **ขันติ** การควบคุมนักเรียนให้อยู่ในระเบียบวินัยทั้งกายและวาจา ในกิจกรรมประจำวัน เช่น การอบรมหน้าเสาธง กิจกรรมไหว้สวยรอยยิ้ม กิจกรรมไปมาลาไหว้ กิจกรรมชื่นชมคนดี กิจกรรมบันทึกความดี เป็นต้น **ขันสมาธิ** การควบคุมสติ รวมจิตใจความคิดให้แน่วแน่ ในกิจกรรมประจำวัน ได้แก่ กิจกรรมนั่งสมาธิก่อนเข้าเรียน **ขันปัญญา** ใช้สมาธิในการทำสมาธิเข้าใจสิ่งต่าง ๆ ในกิจกรรมประจำวัน ได้แก่ กิจกรรมโฮมรูม กิจกรรมคิดอย่างมีเหตุผล เนื่องจากการแสดงความเคารพเป็นพฤติกรรมที่แสดงออกเมื่อพบ

เจอผู้ที่เคารพ เช่น ครู พ่อแม่ ผู้ใหญ่ ดังนั้นหากนักเรียนมีพฤติกรรมการแสดงความรักที่ไม่ถูกต้อง และเหมาะสม จึงสามารถให้คำแนะนำบอกกล่าวได้ทันที การติดตามประเมินผลพฤติกรรมจึงทำได้ อย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง นอกจากนี้การยกย่องชมเชยด้วยวาจาทุกครั้งที่นักเรียนแสดงความรักได้ ถูกต้องเหมาะสม และการให้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้อื่น เป็นแรงเสริมสำคัญที่ทำให้นักเรียนได้แสดง พฤติกรรมการแสดงความรักอย่างต่อเนื่อง จากผลการวิจัยด้านการแสดงความรัก ในภาพรวม จะสังเกตเห็นได้ว่า การไหว้ เป็นพฤติกรรมที่นักเรียนทำได้ดีชิ้นมากที่สุด ทั้งนี้ นอกจากเป็นเพราะ กิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้นแล้ว ส่วนหนึ่งอาจเป็นเพราะการไหว้ เป็นวัฒนธรรมไทยที่นักเรียน สามารถเห็นได้ทั่วไปในชีวิตประจำวันทั้งภายในโรงเรียนและนอกโรงเรียน จึงทำให้ง่ายต่อการเรียนรู้ และปฏิบัติ สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2540 : 21) ที่กล่าวถึงการ เสริมสร้างวินัยด้านการแสดงความรักว่า การใช้วัฒนธรรมในสังคม เป็นแนวปฏิบัติผสมผสานกับ หลักการ ทำให้เป็นพฤติกรรมที่เลขน เช่น การทำความเคารพด้วยการไหว้เมื่อพบผู้ใหญ่ เป็นสิ่งที่เขา ทำได้ง่าย เป็นวัฒนธรรมไทยที่เด็กได้เห็นแบบอย่างที่ดีอยู่เสมอ ดังนั้น การไหว้จึงง่ายต่อการปฏิบัติ

3.2 ด้านความรับผิดชอบ

ผลการเปรียบเทียบหลังการใช้รูปแบบครั้งที่ 1 และหลังการใช้รูปแบบครั้งที่ 2 พบว่า มีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายการ พบว่า รายการ ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ แต่งกายชุดต่าง ๆ ตามที่โรงเรียนกำหนดในแต่ละวัน รับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ไม่เคยมาโรงเรียนสาย ได้เข้าร่วมกิจกรรมหน้าเสาธง เข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน ทุกครั้ง ดูแลและช่วยกันรักษาความสะอาดของโรงเรียน ชั้นเรียน ประพฤติตนอยู่ในระเบียบวินัยของ โรงเรียน เข้าเรียนตามตารางและตามที่ครูนัดหมาย เคารพเชื่อฟังผู้ปกครองและปฏิบัติตาม สอดคล้อง กับ นวลศิริ เปาโรหิตต์ (2540 : 30-34) ที่กล่าวถึงการสร้างวินัยให้เด็กยอมรับวินัยหรือกฎทุกกฎว่า กฎ ต้องมีลักษณะ 3 ประการ คือ 1) กฎต้องสมเหตุสมผลเป็นสิ่งที่ดี เป็นไปได้ และเป็นเรื่อง que เด็กทำได้ ในระดับอายุของเขา 2) กฎต้องถูกต้องชัดเจน ไม่คลุมเครือ อย่าให้มีข้อสงสัย 3) กฎต้องบังคับได้ ทำผิดต้องลงโทษจริงจัง ทำอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ซึ่งสอดคล้องกับ Jet (2005 : unpage) ได้วิจัย เกี่ยวกับการสร้างวินัยแก่เด็ก พบว่า การตั้งกฎสำหรับเด็กจะต้องให้เหตุผลและบทลงโทษให้เด็กได้ เข้าใจชัดเจน สอนให้เด็กเรียนรู้และเข้าใจถึงผลกระทบของการแสดงพฤติกรรมที่ไม่มีวินัยของตนเอง และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ภทรพร ยุทธาภรณ์พินิจ และปาริชาติ จันทร์เพ็ญ (2559 : 93-101) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาความมีวินัยในตนเองด้วยหลักไตรสิกขา กรณีศึกษานักเรียนชั้นประถมศึกษา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดนนทบุรี พบว่า ผู้เรียนมีวินัยในตนเองเพิ่มมากขึ้น ทั้งวินัยในการ ปฏิบัติภารกิจในชีวิตประจำวัน วินัยในการรักษาสีล วินัยในเรื่องความตรงต่อเวลา วินัยในการรายงาน ตนเองอย่างซื่อสัตย์

ทั้งนี้ จากการที่นักเรียนมีวินัยในตนเองด้านความรับผิดชอบดีขึ้น อาจเป็นเพราะนักเรียนได้เรียนรู้และเข้าใจถึงความสำคัญของความรับผิดชอบในตนเองและรับผิดชอบต่อสังคม จากการสอนของครูที่สอนโดยตรง และสอดคล้องเรื่องความรับผิดชอบในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ การมีส่วนร่วมในการกำหนดข้อตกลงต่างๆ เช่น ข้อตกลงในชั้นเรียน การกำหนดผู้รับผิดชอบประจำวัน การกำหนดวิธีการลงโทษนักเรียนที่ทำผิดขาดความรับผิดชอบด้วยการตัดคะแนนความประพฤติ การกำหนดกฎเกณฑ์ข้อบังคับกฎระเบียบของโรงเรียนที่ชัดเจนนักเรียนเข้าใจถึงเหตุและผลของการตั้งกฎ เช่น การแต่งกายตามวันที่กำหนด การแต่งชุดนักเรียนถูกต้องตามระเบียบ เป็นต้น การจัดกิจกรรมเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขา คือ **ขั้นศีล** การควบคุมนักเรียนให้อยู่ในระเบียบวินัยทั้งกายและวาจา ในกิจกรรมประจำวัน เช่น กิจกรรมอบรมหน้าเสาธง กิจกรรมจิตอาสาประจำวัน กิจกรรมชื่นชมคนดี กิจกรรมของหายแล้วได้คืน กิจกรรมออมทรัพย์ในชั้นเรียน เป็นต้น ในกิจกรรมประจำสัปดาห์ เช่น กิจกรรมแต่งกายด้วยผ้าไทย กิจกรรมจิตอาสาบำเพ็ญประโยชน์ กิจกรรมตลาดนัดโรงเรียน เป็นต้น **ขั้นสมาธิ** การควบคุมสติ รวมจิตใจความคิดให้แน่วแน่ ในกิจกรรมประจำวัน เช่น กิจกรรมไหว้พระสวดมนต์ กิจกรรมนั่งสมาธิก่อนเข้าเรียน เป็นต้น **ขั้นปัญญา** ใช้สมาธิในการทำความเข้าใจสิ่งต่างๆ ในกิจกรรมประจำวัน ได้แก่ กิจกรรมโฮมรูม กิจกรรมพี่สอนดูแลน้อง เป็นต้น ในกิจกรรมประจำสัปดาห์ ได้แก่ กิจกรรมรักการอ่าน กิจกรรมสภานักเรียน ในกิจกรรมเสริม เช่น กิจกรรมโครงงานคุณธรรม กิจกรรมเข้าค่ายวิทยาศาสตร์ เป็นต้น และจากผลการวิจัยด้านความรับผิดชอบในภาพรวมเมื่อพิจารณาในแต่ละรายการจะพบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ไม่เคยมาโรงเรียนสาย ได้เข้าร่วมกิจกรรมหน้าเสาธง มีค่าเฉลี่ย 4.95 ที่เป็นเช่นนี้เพราะ การจัดทำโครงงานเสริมสร้างวินัยโดยนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ซึ่งเป็นนักเรียนส่วนใหญ่ที่มาโรงเรียนสาย ได้ร่วมกันกำหนดหัวข้อโครงงาน “การมาโรงเรียนสาย” เป็นปัญหาเป้าหมายที่จำเป็นต้องแก้ไข การกำหนดปัญหาวินัยที่ได้มาจากการวิเคราะห์ หาสาเหตุ วิธีการแก้ไขในรูปแบบของโครงงานกลุ่มด้วยการลงมือปฏิบัติจริง ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ถึงการมีวินัยในด้านความรับผิดชอบ เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีคุณลักษณะ/พฤติกรรมที่แสดงออกถึงการยึดมั่นในข้อตกลง กฎเกณฑ์ และระเบียบข้อบังคับของโรงเรียน เห็นความสำคัญและพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้น

3.3 ด้านการจัดระเบียบแถว

ผลการเปรียบเทียบหลังการใช้รูปแบบครั้งที่ 1 และหลังการใช้รูปแบบครั้งที่ 2 พบว่า มีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายการ พบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เข้าแถวยืนเรียงตามลำดับความสูง เข้าแถวหน้าเสาธงแยกตามชั้นเรียนเป็นระเบียบเรียบร้อย เดินแถวเป็นระเบียบเรียบร้อยไปรับประทานอาหารกลางวัน หลังรับประทานอาหารเดินแถวเป็นระเบียบนำภาชนะไปล้าง เดินแถวเข้าชั้นเรียนเป็นระเบียบเรียบร้อย ส่งงานครูต่อแถว

ตามลำดับก่อนหลัง ขึ้น-ลงรถขึ้นเป็นแถวเรียงลำดับก่อนหลังเป็นระเบียบ นอกจากครูและผู้บริหาร จะติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอแล้ว กิจกรรมการจัดระเบียบแถวซึ่งเป็นกิจกรรมที่ทำทุกวันและบ่อยครั้ง มีผลต่อความมีวินัยของนักเรียนด้วยเช่นกัน สอดคล้องกับสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2561 : 27) ที่ได้กล่าวถึงการมีวินัยของนักเรียนว่า การที่นักเรียนจะสามารถมีคุณลักษณะของการมีวินัยที่พึงประสงค์ได้นั้นต้องอาศัยความถี่ของการปฏิบัติที่สม่ำเสมอ และการเสริมแรงจากครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษาเป็นระยะ เพื่อให้พฤติกรรมวินัยที่พึงประสงค์นั้นยังคงอยู่ และพัฒนากลายเป็นอุปนิสัยที่ติดตัวนักเรียนตลอดไป และสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2540 : 21) ที่กล่าวถึงเกี่ยวกับแนวทางการเสริมสร้างวินัยให้กับนักเรียนว่า การทำให้เกิดพฤติกรรมเคยชิน โดยให้นักเรียนรู้เพิ่ม และปฏิบัติพฤติกรรมที่ดี เพื่อเป็นพื้นฐานและปฏิบัติต่อเนื่องจนเกิดเป็นพฤติกรรมเคยชินที่ดี กิจกรรมตามหลักไตรสิกขาที่เป็นกิจกรรมสำคัญที่ทำให้นักเรียนได้รับการพัฒนาวินัยด้วย ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ อภิสิทธิ์ เนียมโพธิ์ (2560 : 66-67) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาความมีวินัยในตนเองด้านการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า นักเรียนที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขามีวินัยในตนเองด้านการเรียนรู้ โดยผ่านกิจกรรมประจำวัน ได้แก่ กิจกรรมโฮมรูม กิจกรรมหน้าเสาธง การสวดเทพร่องวินัยในกลุ่มสาระต่าง ๆ กิจกรรมเยี่ยมบ้านนักเรียน กิจกรรมยื่นรับ-ส่งนักเรียน กิจกรรมนั่งสมาธิก่อนเข้าเรียน มีผลให้ปัญหาวินัยของนักเรียนด้านความรับผิดชอบต่อตนเองและการประพฤติปฏิบัติตนไม่เป็นไปตามกฎระเบียบข้อบังคับกฎเกณฑ์ของโรงเรียน การเข้าแถว ลดลง

ทั้งนี้จากการที่นักเรียนมีวินัยในตนเองด้านการจัดระเบียบแถวดีขึ้นอาจเป็นเพราะนักเรียนได้เรียนรู้และเข้าใจถึงความสำคัญของการจัดระเบียบแถว จากการสอนของครูที่สอนโดยตรง และสวดเทพร่องความรับผิดชอบในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ เนื่องจากวินัยด้านการจัดระเบียบแถวเป็นวินัยที่ต้องใช้สมาธิ มีสติในการฝึกปฏิบัติ มีจิตใจที่มั่นคงแน่วแน่กับสิ่งที่ปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง การจัดกิจกรรมตามหลักไตรสิกขาจึงเป็นกิจกรรมหลักสำคัญ ที่ทำให้นักเรียนได้เรียนรู้สู่การปฏิบัติอย่างเป็นขั้นตอน ได้แก่ **ขั้นศีล** การควบคุมนักเรียนให้อยู่ในระเบียบวินัยทั้งกายและวาจา ในกิจกรรมประจำวัน เช่น กิจกรรมเดิน/เข้าแถวหน้าเสาธง กิจกรรมฝึกระเบียบวินัย กิจกรรมเดินเป็นแถวเข้าห้องเรียน กิจกรรมเดินแถวไปโรงอาหาร กิจกรรมเข้าแถวรับอาหารและเข้าแถวซื้อของ เป็นต้น ในกิจกรรมเสริม เช่น การใช้แรงเสริม รางวัลใจ เป็นต้น **ขั้นสมาธิ** การควบคุมสติ รวมจิตใจความคิดให้แน่วแน่ ในกิจกรรมประจำวัน เช่น กิจกรรมนั่งสมาธิก่อนเข้าเรียน กิจกรรมรู้สึกตัวทุกชั่วโมง กิจกรรมไหว้พระสวดมนต์ประจำวัน เป็นต้น **ขั้นปัญญา** ใช้สมาธิในการทำความเข้าใจสิ่งต่างๆ ในกิจกรรมประจำวัน ได้แก่ กิจกรรมโฮมรูม กิจกรรมการคิดอย่างมีเหตุผล เป็นต้น วินัยด้านจัดระเบียบแถวดูเหมือนเป็นเรื่องที่ง่าย นักเรียนสามารถทำได้โดยไม่ยาก แต่จริง ๆ แล้วการจัดระเบียบแถวเป็น

วินัยที่นักเรียนต้องควบคุมตัวเอง ต้องมีสมาธิ มีสติในการปฏิบัติ ไม่ว่าจะอยู่ต่อหน้าหรือลับหลัง แม้ว่ากิจกรรมการจัดระเบียบแถวจะเป็นกิจกรรมที่ทำซ้ำ ๆ บ่อย ๆ ทุกวัน ก็ไม่ได้หมายความว่านักเรียนจะมีพฤติกรรมที่ดีขึ้น แต่การที่นักเรียนจะมีวินัยการจัดระเบียบแถวจนเป็นพฤติกรรมเคยชินที่ดีได้นั้น ครูผู้บริหาร จะต้องอบรมสั่งสอนติดตามเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดจริงจังสม่ำเสมอและต่อเนื่องด้วย

การมีวินัยของนักเรียนด้านการแสดงความเคารพ ด้านความรับผิดชอบ และด้านการจัดระเบียบแถว หลังจากการใช้รูปแบบแล้ว มีพัฒนาการสูงขึ้น หลังจากการใช้รูปแบบการเสริมสร้างวินัยในตนเองมาแล้ว 2 ปีการศึกษา ในปีการศึกษา 2561 นักเรียนมีวินัยสูงกว่า ในปีการศึกษา 2560 ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ จึงกล่าวได้ว่าเป็นเพราะการดำเนินงานที่ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมทั้งครู ผู้ปกครอง ตัวแทนชุมชน ตัวแทนศิษย์เก่า และตัวแทนนักเรียน มีความตระหนักและเห็นความสำคัญของตนเอง ต่อการพัฒนาวินัย การมีเป้าหมายร่วมกัน คือ ลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ เพิ่มพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ด้วยเป้าหมายเดียวกันย่นนำไปสู่แนวทางการปฏิบัติพัฒนาวินัยที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน เกิดความรู้สึกว่ามีส่วนร่วมเป็นเจ้าของและรับผิดชอบในการจัดการศึกษามากขึ้น

นอกจากการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่นำมาสู่ความสำเร็จในการพัฒนาวินัยแล้ว ยังมีปัจจัยอื่น ๆ ที่สำคัญ คือ ความพร้อมของครู มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวินัย การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การบูรณาการสอนวินัยในกลุ่มสาระการเรียนรู้และการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการพัฒนาวินัยให้กับนักเรียน การเปิดโอกาสให้นักเรียนได้วิเคราะห์ปัญหาหรือพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ จากการลงมือปฏิบัติจริงด้วยการคิด เลือกรับ ทำ นำเสนอ ในรูปแบบของโครงงานกลุ่ม ทำให้เกิดการเรียนรู้ ประพฤติปฏิบัติตน ตามข้อตกลงและกฎเกณฑ์ ระเบียบข้อบังคับของโรงเรียน

ปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่ง ที่ส่งผลให้การมีวินัยของนักเรียน ในด้านการแสดงความเคารพ ด้านความรับผิดชอบ และด้านการจัดระเบียบแถว มีพัฒนาการที่สูงขึ้น น่าจะเป็นผลมาจากการจัดโครงการ กิจกรรมของโรงเรียนที่เป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมประจำวันของนักเรียน การดำเนินโครงการ กิจกรรมเป็นไปอย่างต่อเนื่อง มีการติดตามผลอย่างสม่ำเสมอ ทั้งด้วยการว่ากล่าวตักเตือนด้วยวาจา การสังเกต และการบันทึกพัฒนาการความก้าวหน้า ด้วยบรรยากาศที่อบอุ่น การจัดโครงการ กิจกรรมที่ครูผู้บริหารร่วมกำหนด โดยยังคงกิจกรรมปกติเดิมของโรงเรียนที่มีอยู่แล้ว และการเพิ่มเติมโครงการกิจกรรมที่ยึดหลักไตรสิกขาเป็นแนวทางในการปฏิบัติ ทั้งนี้ เพราะการนำหลักไตรสิกขามาใช้ในการปฏิบัติ เป็นกระบวนการพัฒนาการเรียนรู้ทั้งในด้านความประพฤติ (ศีล) จิตใจ (สมาธิ) และปัญญา (ปัญญา) ได้อย่างมีขั้นตอน กิจกรรมของโรงเรียนที่จัดขึ้น ประกอบด้วย กิจกรรมประจำวัน กิจกรรมประจำสัปดาห์ และกิจกรรมเสริม กิจกรรมเหล่านี้จะช่วยให้ นักเรียนเรียนรู้เรื่องวินัยสามารถนำมาใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างปกติสุข

4. จากผลการวิจัย ความพึงพอใจของครู ความพึงพอใจของนักเรียน ความพึงพอใจของผู้ปกครอง และความพึงพอใจของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีรายละเอียดของการอภิปรายผลตามลำดับ ดังนี้

4.1 ผลการวิจัยที่พบว่า ความพึงพอใจของครู หลังจากการใช้รูปแบบแล้วมีพัฒนาการสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย ข้อที่ 4 ว่า หลังจากการใช้รูปแบบการเสริมสร้างวินัยในตนเองมาแล้ว 2 ปีการศึกษา ประสิทธิภาพของการใช้รูปแบบการเสริมสร้างวินัยในตนเอง ในปีการศึกษา 2561 สูงกว่าประสิทธิภาพของการใช้รูปแบบ ในปีการศึกษา 2560 สอดคล้องกับงานวิจัยของ นพรัตน์ ชัยเรือง (2559 : 159-169) ได้วิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาวินัยนักเรียน : กรณีศึกษาโรงเรียนดีประจำตำบล จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ครูมีความพึงพอใจต่อการพัฒนาวินัยนักเรียนอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะด้านการเรียนรู้และการพัฒนา ด้านกระบวนการภายในและด้านงบประมาณ นอกจากนี้การกำหนดนโยบายของโรงเรียนที่มีความชัดเจน ตระหนักและเห็นความสำคัญของตนเองในการพัฒนาวินัยของนักเรียน รู้และเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง สอดคล้องกับ กองวิจัยทางการศึกษา (2545 : 99-106) ที่กล่าวถึงรูปแบบการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียนว่า โรงเรียนต้องกำหนดนโยบายชัดเจน เป็นลายลักษณ์อักษร ประชุมชี้แจงรายละเอียดให้ครูทุกคนในโรงเรียนทราบ เข้าใจถึงนโยบาย วัตถุประสงค์ ความสำคัญ และประโยชน์ของการพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียน ด้วยการมีส่วนร่วมในการพัฒนาวินัยของนักเรียนทุกขั้นตอน นักเรียนมีวินัยที่ดีขึ้น เป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้ ทำให้ครูมีความพึงพอใจสามารถปฏิบัติหน้าที่ของตนเองในการพัฒนาวินัยนักเรียนได้อย่างมั่นใจมีความสุข สอดคล้องกับแนวคิดของจิราพร กำจัดทุกข์ (2552 : 23) ที่ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้ว่า หมายถึงความรู้สึกที่เป็นการยอมรับความรู้สึกที่ดี หรือความรู้สึกชอบ ในการได้รับการตอบสนองตามความคาดหวังหรือความต้องการที่บุคคลนั้นได้ตั้งไว้ เช่นเดียวกับมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2549 : 38-40) ที่กล่าวถึงปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของผู้รับบริการ ว่า กระบวนการให้บริการเป็นส่วนที่สำคัญสร้างความพึงพอใจให้กับลูกค้า ประสิทธิภาพการจกระบบการบริการเป็นขั้นตอนส่งผลให้เกิดความคล่องตัวและสนองต่อความต้องการของลูกค้าได้อย่างถูกต้องและมีคุณภาพ

ทั้งนี้ จากการที่ครูมีความพึงพอใจในรูปแบบการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียน อาจเป็นเพราะการดำเนินงานการเสริมสร้างวินัยในตนเองนักเรียนของโรงเรียนทรัพย์ทวีเป็นการดำเนินงานเป็นขั้นตอน เริ่มจากสร้างความตระหนัก การบริหารจัดการ การลงมือปฏิบัติ และการประเมินผล โดยครูเข้ามามีส่วนร่วมในการคิด วางแผน หาแนวทาง เพื่อแก้ไขปัญหาวินัยอย่างเป็นรูปธรรม ด้วยองค์ประกอบที่มีความชัดเจน ทั้งความเชื่อมโยงขององค์ประกอบหลัก รายละเอียดของ

องค์ประกอบย่อย ระยะเวลาโครงการ กิจกรรม แนวทางการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบของบุคลากร การพัฒนาบุคลากรเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวินัย ตลอดจนนโยบายของผู้บริหารที่มีความชัดเจนปฏิบัติได้จริง จึงทำให้นักเรียนมีวินัยที่ดีขึ้นทั้งด้านการแสดงความเคารพ ด้านความรับผิดชอบ และด้านการจัดระเบียบแถว

4.2 ผลการวิจัยที่พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียน หลังจากการใช้รูปแบบแล้ว มีพัฒนาการสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย ข้อที่ 5 ว่า หลังจากใช้รูปแบบการเสริมสร้างวินัยในตนเองมาแล้ว 2 ปีการศึกษา ประสิทธิผลของการใช้รูปแบบการเสริมสร้างวินัยในตนเองในปีการศึกษา 2561 สูงกว่าประสิทธิผลของการใช้รูปแบบในปีการศึกษา 2560 สอดคล้องกับงานวิจัยของ นพรัตน์ ชัยเรืองนพรัตน์ ชัยเรือง (2559 : 159-169) ได้วิจัยเรื่องรูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาวินัยนักเรียน : กรณีศึกษาโรงเรียนดีประจำตำบล จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการพัฒนาวินัยนักเรียน ด้านกิจกรรมพัฒนาวินัยตอบสนองความสนใจผู้เรียน อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Lanier (1993 : 1680-A) ที่พบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึก การให้คำแนะนำ และการจัดประสบการณ์ทำงานกลุ่ม จะมีการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมที่สูงขึ้น นอกจากนี้การจัดสภาพแวดล้อมที่ดี บรรยากาศที่อบอุ่น การให้คำแนะนำช่วยเหลือระหว่างครูกับนักเรียนด้วยกลยุทธมิตรทำให้นักเรียนเรียนรู้อย่างมีความสุข และมีวินัยที่ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา แห่งชาติ (2544 : 19-20) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้ที่จะทำให้ผู้เรียนมีความสุขนั้นจะต้องสร้างบรรยากาศ ความเป็นกันเอง ให้ผู้เรียนคุ้นเคยกับผู้สอน ผู้เรียนต้องได้แสวงหาความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ต่าง ๆ อย่างมีความสุข เช่นเดียวกับงานวิจัยของ เบญญาภา หลวงราช (2560 : 127-129) ได้วิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่พบว่า แนวทางการพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียน โรงเรียนต้องมีการจัดสภาพแวดล้อมที่ดี ครูให้ความรักความอบอุ่นดูแลเอาใจใส่นักเรียนอย่างสม่ำเสมอ เช่นเดียวกับกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2537 : 12) ที่กล่าวถึงแนวทางการส่งเสริมความมีวินัยในตนเองให้กับนักเรียน ว่า โรงเรียนจะต้องสร้างบรรยากาศที่มีการผ่อนคลาย ให้โอกาสนักเรียนริเริ่มทำกิจกรรมอย่างอิสระ สนับสนุนให้นักเรียนมีโอกาสดิิดและตัดสินใจแก้ปัญหา อย่างมีเหตุผล แสดงความชื่นชมให้กำลังใจเมื่อนักเรียนปฏิบัติตามข้อตกลง

ทั้งนี้ จากการที่นักเรียนมีความพึงพอใจ ในรูปแบบการเสริมสร้างวินัยในตนเอง อาจเป็นเพราะโรงเรียนได้จัดโครงการ/กิจกรรมที่มีความหลากหลายตอบสนองการเรียนรู้ของนักเรียน ด้วยการปฏิบัติจริง กิจกรรมกิจกรรมประจำวันที่ใช้หลักไตรสิกขาสามารถนำมาใช้ในชีวิตประจำวันได้ ตลอดจนการให้คำแนะนำช่วยเหลือ การชมยกย่องให้กำลังใจของครูด้วยความรักความอบอุ่น และการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เลือก ได้ปฏิบัติ ได้หาแนวทางในการแก้ไขปัญหาวินัย ได้นำเสนอ ในรูปแบบของโครงการกลุ่ม รวมถึงการมีสัมพันธภาพที่ดีระหว่างเพื่อนกับเพื่อน ผู้ปกครองและนักเรียน

เข้าใจและเห็นความสำคัญของการแก้ไขปัญหาวินัยร่วมกัน ด้วยการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และสภาพแวดล้อม บรรยากาศที่เอื้อนี้ ทำให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างมีความสุข

4.3 ผลการวิจัยที่พบว่า ความพึงพอใจของผู้ปกครอง หลังจากการใช้รูปแบบแล้ว มีพัฒนาการสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย ข้อที่ 6 ว่า หลังจากใช้รูปแบบการเสริมสร้างวินัยในตนเองมาแล้ว 2 ปีการศึกษา ประสิทธิภาพของการใช้รูปแบบการเสริมสร้างวินัยในตนเองในปีการศึกษา 2561 สูงกว่าประสิทธิภาพของการใช้รูปแบบในปีการศึกษา 2560 สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภทรพร ยุทธาภรณ์พินิจ และปาริชาติ จันทรเพ็ญ (2559 : 93-101) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาความมีวินัยในตนเองด้วยหลักไตรสิกขา กรณีศึกษานักเรียนชั้นประถมศึกษาสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดนนทบุรี พบว่า ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการพัฒนาความมีวินัยของนักเรียนอยู่ในระดับมาก การเสริมสร้างวินัยของนักเรียนที่ให้ความสำคัญกับผู้ปกครองได้เข้ามามีส่วนร่วมส่งผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนเช่นกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ เบญญาภา หลวงราช (2560 : 127-129) ได้วิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่พบว่า ความร่วมมือของพ่อแม่ทั้งการให้ความรู้เรื่องความสำคัญของวินัย และการร่วมกำหนดประเด็นปัญหาวินัย เป็นอีกปัจจัยหนึ่งของการพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียนให้ประสบผลสำเร็จ เช่นเดียวกับแนวคิดของ ประภาพรธณ รักเลียง (2557 : 123) ที่กล่าวว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เข้ามามีส่วนร่วมตามความเหมาะสม ตั้งแต่การร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ ร่วมสนับสนุน ร่วมประเมินผล ร่วมแก้ไขปัญหา ร่วมภาคภูมิใจในผลงาน

ทั้งนี้ จากการที่ผู้ปกครองมีความพึงพอใจในรูปแบบการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียน อาจเป็นเพราะโรงเรียนตระหนักและเห็นความสำคัญของผู้ปกครองต่อการพัฒนาวินัยนักเรียน โดยโรงเรียนได้เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน จากการสร้างความรู้ความเข้าใจและความสำคัญของวินัย ผู้ปกครองได้ร่วมแสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ร่วมกำหนดปัญหาวินัยที่เป็นปัญหา ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมหาแนวทางการแก้ไขปัญหา และร่วมดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้บุตรหลานมีวินัยในตนเองในด้านการแสดงความรัก ด้านความรับผิดชอบ และด้านการจัดระเบียบแถว ซึ่งเป็นวินัยที่พึงมี เป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่จำเป็นจะต้องปลูกฝังตั้งแต่เยาว์วัย เพื่อเป็นบุคคลที่มีวินัย สามารถใช้ชีวิตร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข ด้วยการกระบวนกรมีส่วนร่วมของโรงเรียนและผู้ปกครองที่มีเป้าหมายเดียวกันคือ นักเรียนหรือบุตรหลานของตนเองภายใต้บรรยากาศของการให้เกียรติซึ่งกันและกัน การยอมรับและการเคารพความคิดเห็นต่อกัน การดำเนินงานการเสริมสร้างวินัยในตนเองจึงเป็นที่พึงพอใจของผู้ปกครอง

4.4 ผลการวิจัยที่พบว่า ความพึงพอใจของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หลังการใช้รูปแบบแล้วมีพัฒนาการสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย ข้อที่ 7 ว่า หลังจากใช้รูปแบบการเสริมสร้างวินัยในตนเองมาแล้ว 2 ปีการศึกษา ประสิทธิภาพของการใช้รูปแบบการเสริมสร้างวินัยในตนเอง ในปีการศึกษา 2561 สูงกว่าประสิทธิภาพของการใช้รูปแบบ ในปีการศึกษา 2560 สอดคล้องกับงานวิจัยของ นพรัตน์ ชัยเรือง (2559 : 159-169) วิจัยเรื่องรูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาวินัยนักเรียน : กรณีศึกษาโรงเรียนดีประจำตำบล จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ทั้งผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่งผลต่อความสำเร็จของการพัฒนาวินัยนักเรียน และมีความพึงพอใจต่อการพัฒนาวินัยนักเรียนอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับสถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา (2550 : 40) ที่ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัดการศึกษาไว้ว่า คือการเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ตลอดจนผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้มีส่วนร่วมในการบริหาร ตัดสินใจ และร่วมจัดการการศึกษา ทั้งครู ผู้ปกครอง ตัวแทนชุมชน ตัวแทนศิษย์เก่าและตัวแทนนักเรียน ดังนั้นด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมทำให้นักเรียนมีวินัยในตนเองที่เป็นไปตามความคาดหวัง ความต้องการ ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความพึงพอใจ สอดคล้องกับมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2542 : 24-37) ที่กล่าวว่า ลักษณะของความพึงพอใจของแต่ละบุคคลแตกต่างกันขึ้นอยู่กับประสบการณ์และปัจจัยอื่น ๆ แต่หากว่าสถานการณ์เป็นไปตามความต้องการของผู้รับบริการ โดยสามารถทำให้ผู้รับบริการได้รับในสิ่งที่คาดหวัง ตามความต้องการ ก็ย่อมก่อให้เกิดความรู้สึกที่ดีและพึงพอใจ

ทั้งนี้ จากการที่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความพึงพอใจในรูปแบบการเสริมสร้างวินัยในตนเอง อาจเป็นเพราะโรงเรียนดำเนินการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียนด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย ทำให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตระหนักและเห็นความสำคัญของการมีวินัย และด้วยความชัดเจนของการดำเนินงานความเป็นไปได้ของโครงการกิจกรรม แนวทางในการแก้ไขปัญหาตามสภาพจริงที่สามารถทำได้อย่างเป็นรูปธรรม ความมุ่งมั่นตั้งใจของผู้บริหาร และศักยภาพของครู ประกอบกับการมีสัมพันธภาพที่ดีทำให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานร่วมมือร่วมใจที่จะนำการพัฒนาวินัยนักเรียนไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ และมีความพึงพอใจในการดำเนินงานการเสริมสร้างวินัยในตนเอง ตามแนวทางพระราชดำริส เข้าใจ เขาถึง พัฒนา ในครั้งนี้ การที่บุคคลได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเกิดความรู้สึกมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของและรับผิดชอบในการจัดการศึกษามากขึ้น ย่อมทำให้การจัดการศึกษาของสถานศึกษาประสบผลสำเร็จ ด้วยเหตุนี้ จึงทำให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความพึงพอใจในการดำเนินงาน และผลงานของการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียน ในด้านการแสดงความรัก ด้านความรับผิดชอบ และด้านการจัดระเบียบแถว ในครั้งนี้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

รูปแบบการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนทรัพย์ทวี ตามแนวทางพระราชดำรัส เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา ที่พัฒนาขึ้นนี้ ได้จากการศึกษาวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการใช้รูปแบบ แล้วศึกษาแนวทางการแก้ปัญหาวินัยด้วยการสังเคราะห์หลักการทฤษฎี เทคนิค วิธีการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจนได้องค์ประกอบที่เป็นแนวทางในการพัฒนาวินัย ผู้วิจัยได้รวบรวมองค์ประกอบต่าง ๆ และนำมาเรียบเรียงจนเป็นโครงสร้างของรูปแบบการเสริมสร้างวินัยในตนเอง ตามแนวทางพระราชดำรัส เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา แบ่งเป็นขั้นตอนที่สำคัญได้ 4 ขั้นตอน คือ ความตระหนัก การบริหารจัดการ การลงมือปฏิบัติ และการประเมินผล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้พัฒนาวินัยของนักเรียนโรงเรียนทรัพย์ทวี ดังนั้น จากผลการใช้รูปแบบครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงสรุปข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องการนำรูปแบบไปใช้ต่อไป ดังนี้

1. จากผลการวิจัย พบว่า รูปแบบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด จึงควรนำรูปแบบและแนวทางที่ค้นพบไปพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาวินัยของนักเรียนให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น
2. จากผลการวิจัย พบว่า รูปแบบมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ผู้นำไปใช้ควรปรับปรุงรูปแบบให้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เพิ่มขึ้นเพื่อให้ได้รูปแบบที่มีแนวคิดใหม่ๆ สามารถนำไปใช้พัฒนาวินัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ และควรปรับองค์ประกอบต่าง ๆ ของรูปแบบให้มีความสอดคล้องเหมาะสมกับบริบทและปัจจัยการดำเนินงานของโรงเรียนในรูปแบบใหม่ ๆ ด้วยเช่นกัน
3. จากผลการวิจัย พบว่า การเสริมสร้างวินัยนักเรียนในด้านความรับผิดชอบของนักเรียน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ควรจัดกิจกรรมที่เสริมสร้างวินัยด้วยนักเรียนเอง ส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนได้คิดริเริ่ม และมีส่วนร่วมในกิจกรรมนั้น ๆ โดยครูมีหน้าที่เป็นผู้ชี้แนะ ให้กำลังใจ และเสริมแรงบวกด้วยการชื่นชม การยกย่องให้เป็นแบบอย่าง และควรให้นักเรียน ครู ร่วมกันกำหนดพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับวินัยด้านความรับผิดชอบ เพื่อสร้างความเข้าใจในการปฏิบัติ เกิดเป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์ที่โรงเรียนต้องการ
4. จากผลการวิจัย พบว่า ความพึงพอใจของครู ด้านการประเมินผล มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ควรปรับรูปแบบการประเมินผลให้เข้าใจง่าย กระชับ รัดกุม ไม่ซับซ้อนยุ่งยาก โดยการลดขั้นตอนของการประเมินย่อย ลดจำนวนเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินแต่ละระดับ ทั้งระดับโรงเรียน และระดับชั้นเรียน ตลอดจนการสรุปผล เพื่อให้การประเมินผลเป็นไปได้ง่ายและต่อเนื่อง ไม่สร้างภาระหรือความยุ่งยากแก่ผู้ประเมินผล

5. จากผลการวิจัย พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดโครงการ/กิจกรรม ตามหลักไตรสิกขามีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ควรปรับปรุงกิจกรรมที่เหมาะสมสอดคล้องกับวัยนักเรียนและกิจวัตรประจำวันของนักเรียน รวมถึงการให้ความรู้ความเข้าใจ และความสำคัญของหลักไตรสิกขาที่มีผลต่อการเรียน โดยใช้วิธีการสอน การปฏิบัติ ตามแนวทางของหลักไตรสิกขาแบบง่าย ๆ อย่างเป็นขั้นตอน ที่ทุกคนสามารถปฏิบัติและนำมาใช้ในชีวิตประจำวันได้

6. จากผลการวิจัย พบว่า ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการประชุมชี้แจงแนวทางการเสริมสร้างวินัยของโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ควรมีการจัดประชุมที่บ่อยครั้งและใช้เวลาในการประชุมมากขึ้น เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้แสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนเรียนรู้ สร้างความรู้ความเข้าใจ ในการพัฒनावินัยมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ด้วยข้อจำกัดของเวลา ภารกิจของผู้บริหาร เวลาการทำงานของผู้ปกครองที่มีช่วงเวลาไม่แน่นอนและไม่ตรงกัน จึงควรนัดหมายเวลาการประชุมที่เหมาะสมและสะดวกทั้งสองฝ่าย

7. จากผลการวิจัย พบว่า ความพึงพอใจของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อการแสดงความเคารพของนักเรียนต่อผู้อื่นถูกต้องเหมาะสมตามวัฒนธรรมไทย และความรับผิดชอบของนักเรียน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด การแสดงความเคารพควรให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติจริงอย่างสม่ำเสมอจากชีวิตประจำวัน โดยครูให้คำแนะนำช่วยเหลือ ให้กำลังใจและเป็นแบบอย่างที่ดี ตลอดจนการติดตามความก้าวหน้าของพฤติกรรมนักเรียนอย่างใกล้ชิดต่อเนื่อง ส่วนความรับผิดชอบควรให้นักเรียน ครู ร่วมกันกำหนดพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับวินัยด้านความรับผิดชอบ เพื่อสร้างความเข้าใจตรงกันในการปฏิบัติ เกิดเป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์ที่โรงเรียนต้องการ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรนำรูปแบบการเสริมสร้างวินัยในตนเองไปพัฒनावินัยด้านอื่นๆ เช่น ความซื่อสัตย์ การตรงต่อเวลา ความอดทน ฯลฯ เพื่อจะได้ทราบว่ารูปแบบการเสริมสร้างวินัยในตนเองดังกล่าวมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเหมาะสมกับการพัฒनावินัยดังกล่าวหรือไม่ เพื่อจะได้นำไปปรับใช้ได้ อย่างเหมาะสม

2. ควรศึกษาแนวทางการพัฒนารูปแบบเพิ่มเติม ในด้านโครงสร้าง เนื้อหา และภาษา ให้สอดคล้องเหมาะสมกับนักเรียนในทุกระดับช่วงชั้น เพื่อให้การใช้รูปแบบการเสริมสร้างวินัยดังกล่าว มีประสิทธิภาพ การพัฒनावินัยนักเรียนมีประสิทธิผลยิ่งขึ้น

3. ควรมีการศึกษาเชิงสาเหตุหรือเชิงปัจจัยว่า ปัจจัยใดมีอิทธิพลต่อการพัฒनावินัยของนักเรียนตามรูปแบบการเสริมสร้างวินัยในตนเอง เพื่อจะได้ทราบถึงสาเหตุหรือปัจจัยสำคัญ ๆ และนำมาพัฒनावินัยได้ตรงหรือสอดคล้องกับสาเหตุปัจจัยนั้น